

EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI

Epidemija zarazne bolesti je porast oboljenja od zarazne bolesti neuobičajen po broju slučajeva, vremenu, mjestu i zahvaćenom stanovništvu, te neuobičajeno povećanje broja oboljenja s komplikacijama ili smrtnim ishodom, kao i pojava dvaju ili više međusobno povezanih oboljenja od zarazne bolesti, koja se nikada ili više godina nisu pojavljivala na jednom području te pojava većeg broja oboljenja čiji je uzročnik nepoznat, a prati ih febrilno stanje.

Zaraženo područje je ono na kojem postoji jedan izvor ili više izvora zaraze i na kojem postoje uvjeti za širenje zaraze među stanovništvom.

Ugroženo područje je područje na koje se može prenijeti zarazna bolest sa zaraženog područja i na kojem postoje uvjeti za širenje zaraze.

Zarazne bolesti (prema Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, "Narodne novine", broj: 60/92) čije je sprječavanje i suzbijanje od velike važnosti su:

Aktivna tuberkuloza (Tuberculosis activa), Bjesnoća (Rabies), Botulizam (Botulismus), Brill - Zinsserova bolest (Morbus Brill - Zinsser), Bruceloza (Brucellosis), Crni prišt (Anthrax), Crvenka (Rubeola), Difterija (Diphtheria), Dizenterija (Dysenteria), Dječja paraliza Poliomyelitis anterior acuta), Ehinokokoza (Echinococcosis), Enterokolitis (Enterocolitis), Enteroviroze (Enteroviroses), Erizipel (Erysipelas), Gripa (Influenza), Guba (Lepra), Helmitoze (Helmitoses), Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (Febris haemorrhagica cum syndroma renale), Hripavac (Pertussis), Infekcijska mononukleoza (Mononucleosis infectiosa), Kapavac (Gonorrhoea), Klamidijaza (Chlamydiasis) i ostale SPB, Kolera (Cholera), Kozice, herpes zoster (Varicella, herpes zoster), Krpeljni meningoencefalitis (Meningoencephalitis acarina), Kuga (Pestis), Legionarska bolest (Legionellosis), Leptospiroze (Leptospiroses), Lišmanijaza kožna/visceralna (Leishmaniasis cutanea/visceralis), Lyme - borelijoza (Lyme-borreliosis), Malarija (Malaria), Meningokokni meningitis, sepsa (Meningitis epidemica, sepsis), Meningitis bakterijski (ostali) (Meningitis), Ospice (Morbilli), Ornitoza-psitakoza (Ornithosis-psittacosis), Papatači groznica (Febris pappataci), Pjegavac (Typhus exanthematicus), Povratna groznica (Febris recurrens), Q groznica (Febris Q), Rikecioze (ostale) (Rickettsioses), Salmoneloza (Salmonellosis), Sifilis (Syphilis), Sindrom stečenog nedostatka imuniteta (SIDA/AIDS), Streptokokna upala grla, šarlah (Angina streptococcica, scarlatina), Svrab (Scabies), Tetanus (Tetanus), Toksoplazmoza (Toxoplasmosis), Trbušni tifus (Typhus abdominalis), Trihineloz (Trichinellosis), Trovanje hranom (osim salmonela) (Toxiinfectio alimentaris), Tularemija (Tularemia), Upala pluća (Pneumonija, bronchopneumonia), Ušljivost glave/tijela (Pediculosis capitis/corporis), Virusna žutica (Hepatitis virosa), Virusne hemoragijske groznice (Febres haemorrhagicae virosae), Virusni meningitis (Meningitis virosa), Zarazna upala mozga (Encephalitis), Zaušnjaci (Parotitis epidemica), Žuta groznica (Febris flava), Nosilaštvo HBsAg, Nosilaštvo HIV protutijela, Nosilaštvo S. typhi.

Napomena: Međunarodni sanitarni pravilnik (IHR.WHO, Geneva, svibanj 2005. god.) obvezuje svaku zemlju da sve zarazne bolesti, prema objektivnoj epidemiološkoj procjeni, mogu biti – međunarodni rizik, a ne samo za neke kao do sada.

Proglašenje pojave epidemije zarazne bolesti (navedene u Zakonu):

Pojavu epidemije i određivanje zaraženog odnosno ugroženo područja proglašava ministar zdravstva na traženje organizacije zdravstva i mišljenja Zavoda za zaštitu zdravlja Republike Hrvatske.

Proglašenje pojave epidemije od drugih zaraznih bolesti (nisu navedene u Zakonu):

Za pojavu epidemije od drugih zaraznih bolesti i određivanje zaraženog odnosno ugroženo područja, Vlada Republike Hrvatske može odrediti primjenu svih ili pojedinih mjera kao i za bolesti koje su navedene u Zakonu.

Postupci nakon proglašenja pojave epidemije zarazne bolesti

- obvezno slušajte službene upute o poduzimanju i provođenju mjera zaštite koje priopćava Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, odnosno nadležne osobe iz higijensko-epidemiološke službe. Upute se daju sredstavima javnog informiranja (radio, TV) i službenim napisima u dnevnom tisku,
- dozvolite obavljanje propisanih zdravstvenih pregleda osoba, objekata, proizvoda, uzimanje potrebnog materijala za preglede te poduzimanje drugih propisanih mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti,
- izbjegavajte mjesta, posebno ona zatvorena, gdje se okuplja veći broj ljudi,
- boravite u zatvorenom prostoru svoje kuće, ukoliko ste bolesni, da bolest ne širite, ukoliko ste zdravi da je ne dobijete,
- spriječite dodir djece svih uzrasta, majki uz malu djecu, trudnica, onih koji se oporavljaju od drugih bolesti, bolesnih od drugih bolesti s bolesnima ili sumnjivima na bolest u epidemiji,
- izbjegavajte bliži kontakt sa životinjama čije se zarazne bolesti mogu prenijeti na ljude,
- osobito vodite računa o higijeni prostora, osobnoj higijeni i higijeni životinja s kojima ste u dodiru,
- novooboljelog ili sumnjivog na bolest izolirajte iz zdrave sredine, pružite mu njegu i zatražite mišljenje stručne službe.

MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI

Mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti mogu biti: **opće, posebne i ostale.**

Opće mjere

- osigurajte zdravstveno ispravne namirnice i predmete opće uporabe, te sanitarno-tehničke i higijenske uvjete proizvodnje i prometa istih,
- koristite zdravstveno ispravnu vodu za piće,
- brinite o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima u kući,
- brinite o higijenskom neškodljivom uklanjanju fekalija i drugih otpadnih tvari,
- provedite, ovisno o mogućnosti, dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju u prostoru gdje proizvodite ili prodajete namirnice opće uporabe i hranu, gdje se opskrbljujete vodom za osobne potrebe i u prostoru za hranjenje i napajanje domaćih životinja,
- provedite dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju u prijevoznim sredstvima namijenjenim za promet namirnica i predmeta opće uporabe te sirovina za njihovu proizvodnju.

Napomena: U objektima/ prostorima za uklanjanje otpadnih voda i drugih otpadnih tvari, za organizaciju zdravstva i zdravstvenih djelatnika koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite samostalno osobnim radom, odgojno-obrazovnim objektima, objektima i sredstvima javnog prometa, stambenim objektima i dvorištima, ostalim objektima (prostorijama, na površinama, sredstvima rada i dr.) poduzeća i drugih pravnih osoba te fizičkih osoba opće mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti provoditi će sukladno svojim planovima njihove nadležne službe.

Posebne mjere

➤ slušajte (radio, TV) i čitajte i slijedite upute nadležne službe za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti kako bi mogli provesti neke posebne mjere:

- rano otkriti izvor zaraze i put prenošenja zaraze,
- prevesti, izolirati i brinuti za oboljele do mjesta stanovanja do zdravstvene ustanove,
- prijaviti zaraze odgovarajućoj službi.

Napomena: Epidemiološko terenski izvid i epidemiološko ispitivanje radi ranog otkrivanja izvora zaraze i putova prenošenja zaraze, laboratorijsko ispitivanje uzročnika zaraznih bolesti/ epidemije zaraznih bolesti, obveznu dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, zdravstveni nadzor nad kliconošama, zaposlenim i drugim osobama, zdravstveni odgoj osoba, imunizaciju, seroprofilaksu i kemoprofilaksu te karantenu, provoditi će sukladno svojim planovima nadležne službe.

Ostale mjere

- redovito uzimajte propisane lijekove i savjetujte se sa zdravstvenim djelatnicima,
- temeljito i često perite ruke i odjeću i prostor u kojme boravite,
- ne koristite namirnice kojima ne znate porijeklo i koje nisu u zatvorenoj ambalaži,
- namirnice prije uporabe dobro operite i termički obradite,
- opće i posebne mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti prestanite primjenjivati tek onda kada to dozvole nadležne službe koje su proglasile pojavu epidemije.

LINKOVI :

[Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi](#)

<http://www.miz.hr/>

Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti («NN», br. 60/92)

<http://www.nn.hr/>

Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Epidemiološka služba

<http://www.hzjz.hr/>

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinika za zarazne bolesti

<http://www.mf/>

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

<http://www.nn.hr/>

Imunološki zavod Zagreb

<http://www./>

[Institut „Ruđer Bošković“, Zagreb](#)

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

<http://mimi.imi.hr/>

Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba

<http://www.publichealth-zagreb.hr/>

Hitna pomoć Zagreb